

**LAUDATIO DE PETER J. BALSELLS
A CÀRREC DEL DR. JOAQUIM SALVI**

.....

INVESTIDURA DEL SENYOR PETER J. BALSELLS COM A DOCTOR HONORIS CAUSA DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA

Laudatio de Peter J. Balsells, en la solemne sessió acadèmica d'investidura com a doctor honoris causa de la Universitat de Girona, presentada per Joaquim Salvi, padrí del nou doctor. Aula Magna Modest Prats de la Universitat de Girona, 8 de juliol de 2016.

Rector Magnífic,
Membres de la comunitat universitària,
Digníssimes autoritats,
Amigues i amics,

Per a mi és un gran honor presentar avui, en aquesta solemne sessió acadèmica, els mèrits que reuneix Peter J. Balsells per ser investit doctor honoris causa de la nostra universitat. Aquesta concessió ha estat promoguda gràcies a una iniciativa conjunta del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Girona i de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona.

La vida i obra de Peter J. Balsells mostren una persona humil i discreta, treballadora i emprenedora, una persona que amb esforç i perseverança ha esdevingut un exponent del que coneixem com a “somni americà”, un exemple de vida, un savi, un mestre, una persona tremendament generosa, un mecenes, una persona amb una gran estima pel nostre país, pel seu país. Una vida i una obra que ara em toca resumir, conscient que em deixaré moltes facetes; espero, però, haver aconseguit destil·lar l'essència de la seva empremta.

Pere Balsells i Jofre neix a Barcelona l'11 de febrer de 1928, en el si d'una família humil. Els seus pares, Pere i Anita, després de casar-se van reunir els seus minsos recursos per obrir un petit negoci de distribució de llet a la ciutat de Barcelona.

El 1936 esclata la guerra civil espanyola i Barcelona està en el punt de mira de Franco. L'aviació italiana i alemanya, amb tres bases militars a l'illa de Mallorca, castiguen la ciutat amb bombardejos constants. En Pere i l'Anita han de tancar el negoci i envien en Peter, juntament amb la seva germana

gran, a viure a Bellprat, un petit municipi de la comarca de l'Anoia, rodejat de boscos i camps de conreu, de no gaire més de 300 habitants. En Peter tenia aleshores 8 anys.

El 1939, acabada la guerra civil, els pares restableixen el negoci familiar. Malauradament, el 1941 el pare d'en Peter mor a causa d'un greu accident, i la mare el treu a ell de l'escola, a l'edat de 13 anys, en un intent desesperat per mantenir el negoci familiar, que finalment ha d'acabar venent uns mesos més tard.

Dels 14 als 18 anys fa d'aprenent d'un fabricant d'eines i motlles d'acer, treballant de dia i anant a l'Escola del Treball del carrer Urgell de nit. Alhora, ajuda la seva mare en el nou negoci: la distribució de productes alimentaris de mercats de fora de Barcelona a diferents botigues de la ciutat, i contribueix així al manteniment de les seves dues germanes petites.

El 1946, amb 18 anys, una tia per part de mare que residia a Nova York li ofereix la possibilitat d'estudiar durant un any als Estats Units, amb el compromís que ell s'autofinanci més enllà d'aquest primer any. La situació que es vivia a Catalunya era aleshores molt complexa i la situació familiar molt difícil, i en Peter, amb 18 anys, era un puntal de la família, però la seva mare, pensant que era una oportunitat per al seu fill, en un acte de gran valentia que no li va estalviar algunes crítiques familiars, li permeté d'emigrar.

En Peter arriba a Nova York el 4 d'abril de 1947, amb uns pocs dòlars a la butxaca, de camí cap a la Universitat de Colorado, a la ciutat de Boulder, una ciutat de mida mitjana a la falda de les Muntanyes Rocalloses, on havia sol·licitat fer estudis universitaris d'enginyeria mecànica. Deixa de ser en Pere Balsells i Jofre per passar a dir-se Peter J. Balsells, en *Pete*.

Inicialment fa cursos intensius d'anglès. Més endavant combina els estudis universitaris treballant a temps parcial a les tardes i els caps de setmana, un treball relativament ben pagat gràcies als seus coneixements com a fabricant d'eines. A l'Escola d'Enginyeria coneix la Joan Charlotte Bartheld, estudiant d'enginyeria aeronàutica, que esdevé una peça clau en la vida d'en Peter. Després de tres anys i mig de festeig es casen el 1951 i ambdós es graduen de les seves respectives carreres universitàries un any més tard. La Joan és una de les dues úniques dones de tota l'Escola que es gradua amb honors.

Després de graduar-se a la Universitat de Colorado, a Boulder, i d'un intent frustrat de trobar feina a Los Angeles, es traslladen a Dayton, Ohio. Dayton era aleshores un important centre logístic i industrial, amb una remarcable recerca en l'àmbit industrial i aeronàutic i seu de la base Wright-Patterson de l'exèrcit de l'aire. Hi troben feina i s'hi estableixen del 1952 fins al 1956. La Joan treballa d'enginyera de projectes per a avions de combat de l'exèrcit de l'aire. En Peter combina el treball a la indústria fent també de professor d'enginyeria a la Universitat de Dayton. Aquells foren anys d'inspiració i en Peter desenvolupa una sèrie de vàlvules per a extintors d'incendis emprant una combinació de juntes de tefló i d'acer inoxidable, i pensa ja a crear la seva pròpia empresa.

El 1956 es traslladen de nou a Califòrnia i ell treballa en una empresa dissenyant vàlvules i reguladors, que acaba essent la seva especialitat. Les seves invencions són provades amb èxit en el míssil Atlas per garantir l'estanquitat de l'oxigen i l'hidrogen líquid a temperatures de -260 graus Celsius. Fins aleshores l'estanquitat no s'havia pogut garantir a aquestes temperatures extremes.

A 30 anys, el 1958, ell i la Joan funden l'empresa Bal Seal Engineering, que instal·len en una petita nau prefabricada per la qual paguen un lloguer de 40 dòlars mensuals. Es compra un torn i comença a produir. Amb perseverança l'empresa va agafant forma, desenvolupa l'equipament, desenvolupa el coneixement per fabricar juntes i retenidors, per provar-los i comercialitzar-los, i cerca els clients, tot això de forma simultània. L'empresa va canviant de lloc, i el negoci es va ampliant, fins a situar-se on és avui, a Foothill Ranch, un nucli de població famós per ser la seu de diverses empreses tecnològiques situat als afores de Los Angeles, a prop de la ciutat d'Irvine.

Actualment la seu de Bal Seal Engineering ocupa una superfície de 13.000 m^2 , disposa d'una planta de producció de 15.000 m^2 a Colorado Springs i té delegacions a Amsterdam, Hong Kong i Praga, i dóna feina a més de 500 treballadors.

Bal Seal Engineering és un proveïdor global de juntes, retenidors i rodaments segellats, i empra una tecnologia única de molles helicoïdals inclinades. En Peter és autor de més de 70 patents americanes i internacionals, moltes d'elles en el camp de la tecnologia mèdica, que ajuden a perllongar i millorar la qualitat de vida de les persones. Els

productes que ell ha dissenyat s'utilitzen des de dispositius mèdics fins als vehicles robotitzats que la NASA ha enviat a explorar l'espai.

Conscient de les seves arrels catalanes i preocupat per no haver pogut contribuir al desenvolupament del país acabada la guerra civil, en Peter funda el 1996 el programa de beques Balsells, finançat anualment amb recursos de la família Balsells, del mateix Peter, i recursos de la Universitat de Califòrnia a Irvine i de la Generalitat de Catalunya, perquè estudiants d'universitats catalanes puguin fer programes de màster i doctorat d'alta tecnologia a la Universitat de Califòrnia. Com a part del conveni, la Universitat de Califòrnia a Irvine acompanya els estudiants més enllà del primer any dotant-los de finançament ja sigui a partir de projectes o de contractes com a professors ajudants perquè puguin continuar la seva formació. L'any 2003 el Patronat Politècnica de l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Girona s'afegeix a la iniciativa finançant una beca addicional. Aquest projecte s'amplia amb la participació de la Universitat de Colorado a Boulder i, més recentment, amb la Universitat de Colorado a Colorado Springs i la Universitat de Califòrnia Davis.

Des de la creació del programa de beques Balsells, un total de 150 estudiants d'universitats catalanes han gaudit d'una beca. D'aquests 150 estudiants, n'hi ha hagut 16 de l'Escola Politècnica Superior (8 han gaudit d'una beca directa i 8 més han gaudit d'una beca cofinançada pel Patronat Politècnica). Aquest any, s'afegeix a aquesta privilegiada llista la Marina, graduada en Enginyeria Química per la Universitat de Girona. El nombre de beques Balsells i la dotació econòmica ha anat augmentant gradualment al llarg dels anys. Actualment cada estudiant becat rep 57.000 \$ (uns 50.000 €), per una beca de 12 mesos.

En Peter també ha atorgat finançament a estudiants abans de la seva entrada a la universitat perquè estudiïn anglès al Pacific Language Institute, facilitant-los així que puguin accedir a nivells educatius més alts. També ha fet nombroses donacions a la biblioteca pública de Santa Coloma de Queralt, el poble dels seus avis, no gaire lluny d'aquell poblet de Bellprat de què us parlava a l'inici d'aquest elogi.

A més, en Peter J. Balsells ha rebut les més altes distincions catalanes, com ara:

- La medalla al treball President Macià de la Generalitat de Catalunya el 2002.

- L'homenatge de la Generalitat de Catalunya pels 15 anys de beques d'estudi en l'àmbit de l'enginyeria el 2011.
- El Premi Nacional de Mecenatge Científic, dins els Premis Nacionals de Recerca de Catalunya, lliurat per la Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, com a promotor de diferents programes de beques en l'enginyeria, el 2012.
- La Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, per la seva trajectòria d'èxit als Estats Units i per la seva valuosa implicació en la formació d'universitaris catalans, sobretot mitjançant els Programes Balsells, el 2013.

També ha rebut el doctorat honoris causa de les Ciències de la Universitat de Colorado a Boulder, per les seves innovacions en enginyeria i pel continu suport als estudis de grau de la Universitat de Colorado, el 2015.

Vull acabar amb unes paraules d'en *Pete* mateix, que he intentat traduir literalment i que espero que us arribin amb tota la seva essència: “Estic profundament agraït a la meva mare, que em va permetre deixar Espanya en aquells temps tan complicats. La meva família i les meves arrels catalanes han estat sempre part integral de qui sóc. Anar als Estats Units ha estat una experiència estimulante per a mi, on el somni americà és possible amb perseverança, treball dur, innovació, dedicació, honestat i integritat.”

Avui en Peter J. Balsells té 88 anys i, com diu ell, “l'aventura continua”.

És, doncs, per la vàlua del candidat en el progrés de la tecnologia, pel seu mestratge en els camps de la seva especialitat, pel seu generós mecenatge a la Universitat de Girona i pels seus valors d'humanitat, humilitat i estima envers el nostre país, Catalunya. És doncs per tot això, Rector Magnífic, que sol·licito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctor honoris causa al senyor Peter J. Balsells.

Dr. Joaquim Salvi i Mas

Girona, 8 de juliol de 2016

